

МАМЛАКАТДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШДА МИЛЛИЙ ҒОЯ ВА МАЪНАВИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ

Шатураева Севара

Мирзо Улуғбек номидаги

Ўзбекистон Миллий университети 2 босқич магистранти

Тараққиётимизнинг янги босқичида жамиятимиз маънавияти, маърифати юксалтириш борасида мамлакатимизда эзгу ишлар амалга оширилмоқда. Чунки маънавият ва маърифат тараққиёт, юксалиш омилидир. Улар тараққиёт, такомил йўлларида доимо бир-бирини такозо қилади. Зеро, маънавиятсиз маърифатга, маърифатсиз маънавий камолотга етиб бўлмас. Ҳар иккиси уйғунлигини ўзида ифодалаган ғоялар фақат эзгуликка хизмат қилиши айна ҳақиқатдир. Бизнинг миллий ғоямиз том маънода маънавият ва маърифат зиёси нури билан суғорилгандир. Унида ўз ифодасини топган Юрт тинчлиги, Ватан равнақи, халқ фаровонлиги, комил инсон, ижтимоий ҳамкорлик, миллатлараро тотувлик, диний бағрикенглик каби миллий ва умуминсоний кадриятлар ҳаётимиз ва фаолиятимиз маъно мазмунидир. Умуман олганда, Юксак кадриятларни ўзида ифодалаган миллий ғоя ва мафкурамиз Ўзбекистонда озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаётни барпо этишга қаратилган умуммиллий ходисадир.¹⁰⁶

Фуқаролик жамияти тараққиётида миллий ғоя ва маънавий маърифий кадриятлар муҳим ўрин тутди. Шу нуқтаи назардан биринчидан, юксак маънавият ва маърифатга таянмасдан фуқаролик жамиятини барпо этиб бўлмайди, иккинчидан, фуқаролик жамияти тараққиётида унинг келажак идеалларини ўзида ёрқин ифодалаган эзгуликка йўғрилган бунёдкор ғоя муҳим аҳамият касб этади. Бизнинг миллий ғоямиз шундай ғоя бўлиб, унда халқимизнинг максад ва муддаолари, эзгу асрий орзу-истаклари, эркинлик, демократия, мустақиллик, тараққиёт, фаровонлик, тинчлик-тотувлик, кабилар ўз мужассамини топган бўлиб, фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини, манфаатларини ўзида ифода этади; учинчидан, фуқаролик жамияти ўзининг ғоявий-мафкуравий, маънавий-маърифий асосларига эга бўлиши, бунда миллий ғоя етакчи аҳамият касб этмоғи керак. Чунки унда халқнинг ишонч-эътиқоди, фуқаролик жамиятини барпо этишда маънавий-руҳий қувват бўлиб, уларни сафарбар қилади, ўзаро жипслаштиради ва уюштиради; тўртинчидан, фуқаролик жамияти кишиларини Ватан равнақи, халқ фаровонлиги таъминлаш йўлида уларни маънавий-руҳий рағбат ва мадад бўлади. бешинчидан, фуқаролик жамиятининг негизи албатта миллий ғоя билан чамбарчас алоқададир. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришда миллий ғоя устувор аҳамият касб этади.

¹⁰⁶ Қаранг: Раффоров Р. "Миллий истиклол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар" фанидан Бакалавр таълими йуналиши буйича электрон версияда маърузалар матни. -Т.: 2006. -Б.7.

Фуқаролик жамиятини қуриш кучли давлатдан - кучли жамиятга босқичма-босқич ўтиш оркали рўй беради. “Балик сув билан тирик” деганларидек, жамият ўз маънавияти, маърифати, эзгу ғоялари билан ҳамиша мукамалдир. Зеро, маънавият, маърифат ва уларнинг энг муҳим жиҳатларини ўзида ифодалаган ғоялар жамиятни эзгуликка етакловчи кучдир. Инсонийлик жамияти ҳозирги кунгача канчадан канча машаққат ва мураккабликларни юксак маънавият маърифатга таянган эзгу ғоялари ва уларга амал қилиши оркали етиб келганлиги ва айна ҳақиқатдир. Кўринадики, фуқаролик жамият тараққиётида маънавий-маърифий омиллар ва уларга таянган эзгу ғоялар муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтларини ривожлантиришнинг миллий маънавий асосларида миллий ғоя ва маърифий кадриятлар муҳим ўрни тутди. Шу ўринда институт сўзига изоҳ берадиган бўлсак, у (лот. institum муассаса) кенг маънода - тартибот, ижтимоий турмушни ташкил этувчи ва тартибга солиб турувчи ижтимоий тузилмалардир....¹⁰⁷

Фуқаролик жамияти эса, ҳуқуқ ва демократияга асосланган ижтимоий ҳаётнинг зарур оқилона усули; инсонга унинг иктисодий, сиёсий ва маданий ҳаёти шакллари эркин кафолатланадиган, қонун устуворлиги ва инсон ҳуқуқлари, эркинликлари қарор топадиган, кўп партиявийлик, сиёсий институтлар, мафкура ва фикрларнинг хилма-хиллиги таъминланадиган ҳамда ўзини-ўзи бошқариш органларининг мавқеи баланд бўлган ижтимоий тузумдир. Фуқаролик жамияти институтлари тизимида ўзини ўзи бошқариш органлари (маҳалла)нинг ўрни бекиёсдир. “...Фуқаролик жамиятининг асосларини ташкил этувчи пойдевор мана шу органдир...”¹⁰⁸ Зеро, маҳалла бошқарув тизими бизда жуда қадимий илдизга эгаллиги билан характерланади. У фуқаролик жамиятининг ячейкаси дир. Мустақиллик йилларида маҳалла ҳаёти билан боғлиқ кўплаб кадриятлар, удум ва анъаналаримиз кайта тикланиб, замон талаблари асосида бойиб бормоқда. Шу билан бирга, маҳалланинг ҳуқуқ ва ваколатлари кенгайтирилмоқда, улар бугун ўзини ўзи бошқариш идораси, хақиқий демократия дарсхонаси сифатида кенг кўламли фаолият олиб бормоқда.”¹⁰⁹ Бугун мамлакатимизда фуқаролик жамиятини шаклантириш учун турли сиёсий партия фаолият юритмоқда.

Чинакам манавий-маърифий кадрияларга таянган фуқаролик жамияти - шахс эрки, қонун олдида барчанинг тенглиги, ижтимоий адолат, фуқароларнинг ижодий салоҳияти ва истеъдоди кабиларни бевосита руёбга чиқаради. Умуман олганда фуқаролик жамияти тараққиётида миллий ғоя ва маънавий-маърифий кадриятлар

¹⁰⁷ Каранг: www.ziyouz.com куту бхонаси. Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси И харфи. -Т.: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти. -Б.10

¹⁰⁸ “Karimov I.A. "Vatan ravnaqi uchun har birimiz mas'uldirmiz". Т. 9. -Т.: “O'zbekiston”. -В. 317-318.

¹⁰⁹ Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. -Т.: “Ma'naviyat”, 2008. - В. 87.

хал қилувчи аҳамият касб этади. Маънавият, маърифат ва эзгу ғоялар уйғунлигига таянган жамиятнинг эртаси порлоқдир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Раффоров Р. “Миллий истиклол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар” фанидан Бакалавр таълими йуналиши буйича электрон версияда маърузалар матни. -Т.: 2006. -Б.7.

2. www.ziyouz.com куту бхонаси. Узбекистон Миллий Энциклопедияси И харфи. -Т.: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти. -Б.10

3. “Karimov I.A. "Vatan ravnaqi uchun har birimiz mas'uldirmiz". Т. 9. -Т.: “O'zbekiston”. -Б. 317-318.

4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat - yengilmas kuch. -Т.: “Ma'naviyat”, 2008. - В. 87.